

**OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARININ MÜZİK ETKİNLİKLERİ
SONUCUNDA SOSYAL GELİŞİMLERİ**

Birsen Nilay Taşlık

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MART 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİSİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek şartıyla tezin teslim tarihinden itibaren bir ay sonra tezdten fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Birsen Nilay
Soyadı : TAŞLIK
Bölümü : Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Okul Öncesi Çocuklarının Müzik Etkinlikleri Sonucunda Sosyal Gelişimleri
İngilizce Adı : An Evaluation of Preschoolchildren's Social Development as a Result of
Musical Activities Based on Pre-School Teachers Views

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın Adı Soyadı: Birsen Nilay TAŞLIK

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Birsen Nilay TAŞLIK tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Çocuklarının Müzik Etkinlikleri Sonucunda Sosyal Gelişiminin Okul Öncesi Öğretmenleri Görüşü Üzerinden İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN

Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Kaan YÜKSEL

Devlet Konservatuvarı, Başkent Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi: 22/03/2019

Bu tezin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Bu tezi yazmamda bana emeği geçen, nasıl araştırma yapılır, elde ettiğim bilgileri nasıl değerlendirebileceğimi öğreten, zevkle tez yazmamı sağlayan tez danışmanım Doç. Dr. Selçuk BİLGİN ‘e, tezin konusunun olgunlaşmasında bana fikirleriyle destek veren ve hep başka pencereden bakmamı sağlayan Sevilay KALAY MEYDAN ‘a, tez yazım aşamasında ve sonrasında bana destek olan canım annem Saadet TAşLIK ‘a canım babam Alaettin TAşLIK ‘a ve canım ablam Gülsen Ceren ESİN’eve yanımda olan, bana g veren bütün arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler.

Birsen Nilay TAşLIK

**OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARININ MÜZİK ETKİNLİKLERİ
SONUCUNDA SOSYAL GELİŞİMLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Birsen Nilay Taşlık
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Mart, 2019**

ÖZ

Okul öncesi eğitim çocuğun öz bakım becerilerini geliştirmede, kendisini ifade etmesinde, sağlıklı iletişim kurabilmesinde, toplumsal kuralları benimseyebilmesinde ve arkadaşlarıyla uyum sağlayıp sosyalleşebilmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu araştırma okul öncesi eğitim veren kurumlarda bulunan çocukların müzik etkinlikleri sonucunda sosyal gelişim sağlamayıp sağlayamadıklarını öğrenmek için planlanmıştır. Konunun alt amaçlarına ve okul öncesi müfredatında bulunan sosyal gelişim kazanımları incelenerek okul öncesi öğretmenlerine uygulamak için anket geliştirilmiş betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evren örneklemini Ankara İlinin Mamak İlçesinde çalışan okul öncesi öğretmenlerinden oluşmaktadır. Yapılan anketlerden toplanan veriler sonucunda frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmış, değerlendirmeleri yapılmıştır. Müzik etkinliklerinin okul öncesi çocuğuna sosyal gelişimi açısından, kendisini ifade etmesi ile ilgili, arkadaşlarıyla ve çevresiyle uyumunu arttırmasına etki ettiği görülmektedir. Bu sonuca bakılarak okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerinin ne kadar önemli bir yere sahip olduğu, bu konuda ebeveynlerin çok daha fazla bilinçlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler : Okul Öncesi, Müzik etkinlikleri, Müzik
Sayfa Adedi : 55
Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN

**AN EVALUATION OF PRESCHOOLCHILDREN’S
SOCIAL DEVELOPMENT AS A RESULT OF MUSICAL ACTIVITIES
BASED ON PRE-SCHOOL TEACHERS VIEWS
(Master Thesis)**

**Birsen Nilay Taşlık
GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
March, 2019**

ABSTRACT

Preschool education has an important role on child’s improving self-caringskills and selfexpression ability, having good communication skills, adoptingsocial rules, also socializing and adapting to his/her friends. This study in plannedto learn whether the children who are taking education in preschool education institutions, could adopt socialabilities, as a result of music activities. This is a descriptive study which includes a questionnaire that is prepared by analyzing subpurposes of the subject and social development objectives of preschool education curriculum to apply preschool education teachers. This study’s research group consists of preschool education teachers who are working in Ankara-Mamak. The data gathered from the questionnaire is evaluated, frequency and percentage distribution is calculated. It is seen that music activities have an effect on improving the adaptation of the child’s to social enviroment and friends, self expression obility. As a result of this research, it is seen that music activities in preschool education has a great importance, consequently it is a need that the parents’ awareness schould be raised.

KeyWords : Music
PageNumber : 55
Advisor : Assoc. Prof. Dr. Selçuk BİLGİN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİSİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Cümlesi	2
1.1.1. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sınırlılıklar.....	3
1.5. Varsayımlar	4
1.6. İlgili Araştırmalar.....	4
BÖLÜM II	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Okul Öncesi Dönem	6
2.2. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı	6
2.3. Okul Öncesi Eğitimin Önemi	7
2.4. Müzik Eğitimi	8
2.5. Müziğin İnsan Yaşamındaki Yeri	8
2.6. Müziğin Eğitsel İşlevi.....	8
2.7. Müziğin Çocuğun Duygusal ve Sosyal Gelişimine Etkileri	9
2.8. Okul Öncesinde Müzik Programı	10
2.9. Okul Öncesi Müzik Programının Amaçları.....	10

2.10. Müziksel Etkinliklerde Yapılabilecek Çalışmalar	11
2.10.1. Tartım Eğitimi	11
2.10.2. Kulak Eğitimi.....	11
2.10.3. Ses Eğitimi.....	12
2.10.4. Müzik Dinleme Eğitimi	12
2.10.5. Müzik Köşesi.....	12
BÖLÜM III.....	13
YÖNTEM.....	13
3.1. Araştırmanın Modeli.....	13
3.2. Evren ve Örneklem	13
3.3. Verilerin Toplanması	19
3.4. Verilerin Analizi	19
BÖLÜM IV	20
BULGULAR VE YORUMLAR.....	20
BÖLÜM IV	31
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	31
KAYNAKLAR	36
EKLER.....	38
Ek-1. Açıklama	39

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Meslekteki Çalışma Süreleri</i>	15
Tablo 2 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bulunduğu Okuldaki Görev Süreleri</i>	15
Tablo 3 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Durumları</i>	16
Tablo 4 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinden Dönem Olarak Müzik Dersi Alan Ve Almayan Öğretmenler</i>	16
Tablo 5 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Üniversiteler</i>	17
Tablo 6 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Enstrüman Çalıp Çalamadıkları, Çalıyorsa Çaldıkları Enstrümanlar</i>	18
Tablo 7 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çaldıkları Enstrümanlar</i>	18
Tablo 8 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinlikleri İçin Ayrı Bir Sınıfının Olup Olmadığı</i>	18
Tablo 9 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Kullandığı Materyaller</i>	19
Tablo 10 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Kendilerini Müzik İle İfade Etmesindeki Görüşleri</i>	20
Tablo 11 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Duygularını Drama İle İfade Etmesine Yönelik Görüşleri</i>	21
Tablo 12 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Kendiliğinden İletişime Geçmelerine Yönelik Görüşleri</i>	21
Tablo 13 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Grup Etkinliklerine Katılımına Yönelik Görüşleri</i>	22
Tablo 14 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Sorumluluk Almasına Yönelik Görüşleri</i>	23

Tablo 15 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Grup Lideri İle Uyumlu Çalışmasına Yönelik Görüşleri</i>	23
Tablo 16 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Gerektiğinde Grup Liderliğini Üstlenebilmesi İle İlgili Görüşleri</i>	24
Tablo 17 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Gerektiğinde Grup Liderinin Söylediklerini Yerine Getirmesine Yönelik Görüşleri</i>	25
Tablo 18 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Aldığı Sorumluluğu Yerine Getirmesine Yönelik Görüşleri</i>	26
Tablo 19 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Kendisine Ve Başkalarının Hakkına Saygı Göstermesine Yönelin Görüşleri</i>	27
Tablo 20 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Kurallara Uymasına Yönelik Görüşleri</i>	27
Tablo 21 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Empati Yapabilmesine Yönelik Görüşleri</i>	28
Tablo 22 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Birbirlerinin Farklılıklarına Saygı Göstermesi İle İlgili Görüşleri</i>	29
Tablo 23 <i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğretmenlerin Estetik Bedensel Hareketlerle Yürüyüp Dans Etmesine Katkı Sağlamasına Yönelik Görüşleri.</i>	29
Tablo 24 <i>Ankete Katılan Öğretmenlerin, Öğrencilerin Çeşitli Materyalleri Kullanarak Müzik Ve Ritim Oluşturmasına Yönelik Görüşleri</i>	30

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sanat insan yaşamının bir parçasıdır. Tarihler boyunca taş devrinden bu yana bütün insanlık tarihinde sanat vardır ve önemli bir yere sahiptir. İnsanın çevresi sanat öğelerinden oluşmuş bir ağ ile çevrelenmiştir.

“Sanat insanın yapısının bir gereğidir ve insan yaşamının vazgeçilmez boyut ve öğelerinden biridir. Sanatsız insan, sanatsız toplum düşünülemez. Çünkü sanat ‘insan varlığının’ bir anlatımıdır” (Uçan,2005, s.133).

Sanatın değer kazanabilmesi ve insan hayatına olumlu etkiler gösterebilmesi için elbette ki sanat eğitimi önemli bir yere sahiptir.

“Sanat eğitimi bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırmaya da bireyin sanatsal davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir”(Uçan,2005, s.125).

20. yüzyıl dünyasında teknolojinin de hızlı gelişmesiyle birlikte birçok alanda kaydedilen hızlı gelişimin eğitim üzerinde de birçok etkisi bulunmaktadır. Böyle hızlı gelişen bir dünyada eğitimi bu gelişimin dışında görmek pek mümkün değildir. Aslında eğitim çabalarının en genel amacı, yetişmekte olan gençlerin ve çocukların topluma sağlıklı ve verimli bir biçimde uyum sağlamalarına yardım etmektir. Bu uyumun gerçekleşmesiyle birlikte çağımızın gereklerine ve koşullarına uyum sağlanır, yetişen bireylerin yetenekleri son sınırına kadar geliştirilebilir. Günümüzde ortaya çıkan yeni yaklaşımlar ve farklı bakış açıları bu uyum sağlanmaya çalışılmaktadır.. Eski eğitim sistemleri yerini çağdaş, modern, işbirlikçi, yaparak yaşayarak öğrenmeye dayalı, tartışmaya açık sistemlere bırakmıştır.

Sanat eğitimi kavramının içerisinde elbette ki müzik eğitimi çok büyük bir yer kaplamaktadır. Eğitim alanında kaydedilen gelişmeler müzik eğitiminde de yansımalarını

görmekteyiz. Kullanılan çeşitli yöntem ve tekniklerle müzik öğretimi tekdüzelikten kurtulmuş müzik eğitimi literatürüne yeni yöntemler eklenmiştir. Yalnızca meslek edindirmek için sarf edilen çaba yerini bütün insanlığa bazı temel müzik alışkanlıklarını kazandırmaya yönelik bir çabaya dönüşmüştür. Bu da toplumların müziğe olan ilgilerini ve bilgilerini arttırmıştır. Ayrıca müzik milli ve kültürel bir takım değerlerin paylaşımları açısından da değerlendirilmeye başlanmıştır ve genel eğitimin içinde yerini almıştır.

Genel eğitimin okul öncesi eğitimle başlar. Okul öncesi eğitimde çocuk okuma yazma öğrenmeye hazırlık aşamasındadır, öz bakım becerilerini geliştirmeye çalışır vs... Kısacası hayatta ona gerekli olan bilgilerin temelini okul öncesinde öğrenir. Müzik eğitimini ilk temellerini de okul öncesinde atar. Çocuklar sağlam temelli bir müzik eğitimiyle hayata başlarsa, küçük yaştan itibaren iyi müziklerle beslenirse, müziği meslek olarak seçmemiş bile olsa iyi müziği seven, seçen ve ondan yararlanmasını bilen yetişkinler olacaklardır.

Bireyler üzerinde sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişmesini sağlayan okul öncesi müzik eğitiminin amacı, insana müziği sevdirmekten başka, müzik dinleme, yargılama becerisiyle birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmektir.

Müzik eğitimi mesleki açıdan okul öncesi kurullarda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okul öncesi öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin müzik alanında yetiştirilmesi için iki dönem müzik dersi görülmektedir. Dört yıl müzik eğitimi alan müzik öğretmenlerinin, iki dönem müzik eğitimi alan okul öncesi öğretmenlerine kıyasla daha faydalı olacağını söyleyebiliriz.

1.1.Problem Cümlesi

Müzik eğitimi alandaki kaydedilen gelişmeler okul öncesi eğitimde müzik dersinin-şarkı söyleme, ritmik hareket edebilme, müzik dinleme- ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Erken yaşta başlanan müzik eğitimi çocuğun ileriki yaşamlarında müziğe olan yaklaşımını gözlenebilir derecede ve olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca okulöncesi eğitimde müzik dersi alan öğrenciler öz bakım becerilerini öğrenmede ve sosyal ilişkilerinde daha başarılı oldukları gözlenmiştir. Bu çalışmada okul öncesinde müzik eğitiminde müzik dinlemenin çocuk davranışları üzerindeki etkisini analiz etmek amacıyla yapılacaktır. Düzenli müzik dinlemenin varsa problemli davranışları üzerindeki etkisi, arkadaşları arasındaki uyumuna etkisi, aile ile olan ilişkileri anlaşılmaya çabalanacaktır. Bu

konu ile ilgili yapılan bütün araştırmalar çerçevesinde problem cümlesi aşağıdaki gibi oluşturulmuştur. Öğretmen görüşüne göre; okul öncesi eğitimde müziğın çocuk davranışları üzerindeki etkisi nedir?

1.1.1.Alt Problemler

Öğretmen görüşüne göre;

Çocuk ve öğretmenleri arasındaki ilişkilerde müziğın etkisi nedir?

- Çocuk ve sosyal çevresi arasındaki ilişkilerde müziğın etkisi nedir?
- Çocuğın derse ve etkinliklere katılımda müziğın etkisi nedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada öğretmen görüşleri doğrultusunda elde edilen verilerle okul öncesi çocuklarının öz bakım becerilerini geliştirme, kendine olan güvenini arttırma, sosyal zekasını güçlendirme, ailesi ile olan ilişkilerini güçlendirme, yaşadığı çevreyi kavrayabilmesi, edindiğı ya da edineceğı davranışların kazanımında müziğın etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada okul öncesi çocuklarının öz bakım becerilerini geliştirme, kendine olan güvenini arttırma, sosyal zekasını güçlendirme, ailesi ile olan ilişkilerini güçlendirme, yaşadığı çevreyi kavrayabilmesi, edindiğı ya da edineceğı davranışların kazanımında müziğın etkisinin olup olmadığını ortaya koyması bakımından önemlidir. Özellikle problemlı davranışların ortadan kalkmasına, çocukta kaydedilen olumlu davranışların arttığına yönelik düzenli bir çalışma bulunmamaktadır. Edinilen bilgiler genellikle gözleme dayalı bireysel fikirlerden oluşan bilgilerdir. Bu nedenle yapılacak olan bu çalışmada düzenli olarak yapılacak kayıtlar ve gözlemler önem taşımaktadır. Bu çalışma bireysel fikirler ve gözlemlerin daha bilimsel birşekil alması açısından da önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

Ankara Merkez ilçesi olan Mamak'taki Okul öncesi eğitimi veren kurumlarla

Ankara Merkez ilçesi olan Mamak'taki Okul öncesi eğitimi veren kurumlardaki okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri ile,

Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim veren ana okul öğretmenlerine uygulanan anket yöntemi ile,

Araştırmacının kendi imkanları ve Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün belirlediği çalışma süresi ile sınırlanacaktır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmada;

-Okul öncesi dönemde verilen müzik eğitiminin çocuk davranışları üzerindeki etkisinin araştırılmasının gerekli olduğu,

-Müziğin, çocuk-aile, çocuk-öğretmen, çocuk-arkadaş arasındaki ilişkilerde olumlu bir gelişim sağladığı,

-Müzik; kişisel gelişiminde, hayatı daha çabuk kavrayabilmesinde, öz bakım becerilerini geliştirebilmesinde önemli bir etkiye sahip olduğu,

-Seçilen araştırma yöntemi araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygun olduğu,

-Veri toplama araçları ve teknikleri araştırma için gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayabilecek nitelikte olduğu,

-Araştırmada kullanılacak verilerin elde edildiği kaynaklar geçerli ve güvenilir olduğu,

-Araştırma için belirlenen örneklem, evreni temsil etmekte olduğu,

Sayıtlarından hareket edilmektedir.

1.6. İlgili Araştırmalar

Konu ile yakın ilişkili araştırmalar-çalışmalar şöyledir:

Turla (2006) tarafından “Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması” üzerine yapılan bu araştırmanın amacı, şarkı öğretiminde nelere dikkat edilmeli, şarkı seçiminde hangi kıstaslar baz alınmalı, yeni bir şarkı öğretilirken nasıl bir yol izlenmeli sorularını cevaplamaktır.

Sun-Seyrek (2002) tarafından “Okul Öncesi Eğitimde Müzik” üzerine yapılan bu kitabın amacı, anaokulu eğitimcileri ile, anaokuluna eğitimci yetiştiren; Kız Meslek Liseleri, Yüksek Okullar, Eğitim Fakülteleri ve Müzik Öğretmenlerine yol göstermek, düzenli ve küçük yaşta başlayan müzik eğitimiyle çocukta değişen davranışları tartışmaktır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Okul Öncesi Dönem

Okul öncesi dönemde büyüme ve gelişim diğer yaşam dönemlerine göre en hızlı olma özelliğine sahiptir. Okul öncesi dönemde bedensel gelişme hızı, bebeklik dönemine oranla yavaşlar. Yaşamın ilk ve üçüncü yılları arasında büyüme üçüncü ve beşinci yılları arasında büyümenin yaklaşık iki katıdır. (Yeşilyaprak, 2006, s. 60)

2.2. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı

Okul öncesi eğitim; “ çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak sağlıklı bir şekilde fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel yönden gelişmelerinin sağlandığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı bir eğitim şeklidir.” (Zembat , 1992, s.11)

Yılmaz (2003, s. 14) okul öncesi eğitim, 0-72 aylık çocukların, tüm gelişimlerini, toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren; duygularının gelişimini ve algılama gücünü arttırarak akıl yürütme sürecinde ona yardımcı olan ve yaratıcılığını geliştiren; kendini ifade etme ve öz denetim becerilerini kazanmasını sağlayan, planlı bir eğitim süreci olarak tarif etmektedir.

Çocukların tüm gelişim alanlarında ilerlemelerin görüldüğü ve birçok kritik dönemi içine alan okulöncesi dönem çok büyük önem taşımaktadır. Bu dönemde çocuklara ortamların hazırlanmasında yetişkinlerin çok dikkatli ve bilinçli olmaları gerekmektedir. Okulöncesi dönemde bu eğitim yaşantılarından yararlanamayan çocukların gelişimlerinin yavaş seyrettiği ve ileriki yaşantılarında olumsuz birtakım izleri taşıyabilecekleri bilinmektedir. Bu nedenle

okulöncesi eğitim kurumlarına büyük görevler düştüğü bilinmektedir. Okulöncesi eğitim kurumları; çocukların gelişimlerini sağlıklı ve düzenli koşullar çerçevesinde, kültürel özellikler de göz ardı edilmeden en iyi şekilde yönlendirmeli ve çocuklarda sağlam bir kişiliğin, yaratıcı zekanın temellerini atabilecekleri bir eğitim vermeleri gerekmektedir. (Aral, Kandır, Can Yaşar 2002, s. 14-15; Poyraz, Dere, 200, s. 21).

Çocukluk dönemi yaşamın yetişkinliğe hazırlanılan bir dönemi olarak değil; kendi başına önemli olan bir dönem olarak da algılanmalı ve bu nedenle gelecek için hazırlık olmaktan başka şimdiki zaman içinde gerçekleştirilen bir süreç olduğu da unutulmamalıdır. Buradan hareketle okulöncesi dönemin, insan hayatının diğer dönemlerinde olduğu gibi en verimli şekilde ve uygun yaşantılarla geçirilmesi, ayrıca bu dönemde çocuklara kaliteli yaşantılar sağlanması ve çocuklara zengin olanaklar sunulması açısından da oldukça önemlidir (Oktay, 2007, s. 132, 133).

2.3. Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Annenin çalışmadığı ailelerde; genellikle anneler ya da yetişkinler eğitim tecrübelerine dayanarak çocuklarını yetiştirmektedir. (Ural, 1986) Bu bağlamda yetişkin kişinin ya da annenin eğitim tecrübeleri günümüz eğitim anlayışıyla uyum göstermeyebilir. Yetişkin kişinin eğitim durumu ve nasıl bir eğitim aldığı da burada büyük bir öneme sahiptir.

Okul öncesi eğitim topluma ve ülkeye sağladığı katkı bakımından ele alındığında, bu eğitim basamağının sadece 0-6 yaş çocuk grubunu değil aynı zamanda tüm toplumu ilgilendirdiği görülecektir. İyi eğitim almış bireylerden oluşan ve üreten bir toplumun refah seviyesinin yüksek olacağı bilinen bir gerçektir. Eğitim, hem ekonomik büyümenin gerektirdiği üretim ve verimliliği sağlayacak becerilerin hem de toplumun gelişmesine katkı sağlayacak değer, tutum ve davranışların kazandırılması için bir sorumluluktur. (Karip, 2002)

Okul öncesi eğitim fırsat eşitliği yaratması açısından da büyük öneme sahiptir. Toplumun çeşitli sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerinden çocukların ilgi ve yeteneklerini geliştirerek, her çocuk için aynı imkânları sağlamaktadır.

Dodson' a göre (1997) çocuğun okul öncesi dönemde sosyal gelişimi daha sonraki sosyal davranışlarına temel oluşturmaktadır.

Okul öncesi eğitim, çocuğun topluma faydalı birey yetiştirmesinin yanı sıra bireysel gelişimine de katkı sağlamaktadır.

2.4. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok eğitim gören bireyin (çocuğun/gencin, öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir. (Uçan, 2005, s. 14)

Sosyal yönleri güçlü olan bireylerin çevreleriyle daha iyi ilişkiler kurmaları, gerek meslek hayatında gerekse aile yaşantısında onları daha mutlu bir birey olmalarını sağlayabilir. Bunun da temeline indiğinizde eğitim hayatının kişinin sağlıklı iletişim kurmasına yönelik çok önemli bir yeri olduğunu söyleyebiliriz. Müzik bireysel bir uğraş olmasının yanı sıra birlikte yapıldığında da çocukları motive eden, birleştiren ve aralarında ilişki kurmaya sebep olan bir araç olduğu için çocukların küçük yaşta müzik eğitimi almasının çevresiyle daha sağlıklı iletişim kurabilmesini sağlayabilir.

2.5. Müziğin İnsan Yaşamındaki Yeri

Bireyin doğum öncesi oluşma evresinde dolaylı olarak kurulmaya başlayan insan müzik ilişkisi, doğumdan sonra “doğrudan ilişki” biçimine dönüşür ve gittikçe çeşitlenip zenginleşerek, güçlenip gelişerek insanın yaşamı boyunca sürer gider (Uçan,2005, s. 12).

Müzik ile insan ilişkisi, insan anne karnındayken başlayıp ve insan ölünceye kadar devam ettiği için insan müzikle sürekli bir etkileşim içerisinde bulunur.

Birey olarak insan, bebeklik döneminde ninnilerle; erken çocukluk döneminde, sayışma, tekerleme, müzikli masal ve oyunlarla; geç çocukluk ve gençlik dönemlerinde türkü, şarkı, marş ve başka çeşitli müziklerle yoğrulur, yetişkinlik ve yaşlılık döneminde de yaşamının önemli bir bölümünü müzikle doldurur, müzikle geçirir (Uçan, 2005, s. 12) .

2.6. Müziğin Eğitsel İşlevi

Müzik biri eğitim aracı, diğeri eğitim yolu-yöntemi, ötekisi eğitim alanı niteliğinde olmak üzere üç önemli eğitimsel işleve sahiptir.

Müzik bir eğitim aracıdır. Eğitim alanında önem kazanan müzikli eğitim, müzikle eğitim kavram ve uygulamaları, temelde müziğin etkili ve verimli bir eğitim aracı olmasından kaynaklanır. Müziğin eğitimin değişik alan ve düzeylerinde öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştıran ya da sağlamlaştıran bir araç olduğu öteden beri bilinmektedir.

Müzik bir eğitim yoludur-yöntemidir. Eğitim alanında büyük yer tutan müzik yoluyla eğitim, müzik içinde eğitim kavram ve uygulamaları, temelde, müzik yapmanın etkili ve verimli bir eğitim yolu veya yöntemi olmasından kaynaklanır. Müzik yapmanın belli öğrenme ve öğretmeleri sağlayan, kolaylaştıran, pekiştiren bir yöntem olduğu öteden beri bilinmektedir.

Müzik bir eğitim alanıdır. Eğitim düzenleme etkinliklerinde önemli bir yeri olan müzik için eğitim, müzikte eğitim kavram ve uygulamaları, temelde, müziğin önemli bir eğitim alanı olmasından kaynaklanır. Müziğin insan yaşamındaki öteki işlevlerinin düzenli, verimli ve etkili bir şekilde işleyebilmesi için, insanların müzik yoluyla yetiştirilmeleri yeterli olmamış; bunun yanında bazı insanların müzik alınının belirli dallarında yetiştirilmeleri de zorunlu olmuştur. Böylece binlerce yıl önce ilkel büyücünün kişiliğinde topladığı kabul edilen başlıca müziksel yetenekler ya da beceriler, zamanla birbirinden ayrılarak, günümüze doğru ayrı birer meslek ve uzmanlık dalı durumuna gelmiştir (Uçan, 2005, s. 13,14).

Müziğin eğitsel işlevi üç alanda incelenmiştir. Öncelikle araç olarak görülen müzik, başka alanlarda ya da kendi alanında öğrenmeyi kolaylaştırdığı, ikincisinde de eğitim öğretim yolu olarak kullanıldığında öğrenmeleri ve öğretmeleri pekiştirdiği, üçüncüsünde müziğin yalnızca genel bir müzik eğitimi verilerek geçildiğinde yeterli olmadığı, dallara ayrılmasının zorunlu olduğu ele alınmıştır.

2.7. Müziğin Çocuğun Duygusal ve Sosyal Gelişimine Etkileri

Sun ve Seyrek'e göre; Müzik çocuğun dil bakımından gelişimini olumlu yönde etkilediği gibi, duygusal ve sosyal gelişimini de olumlu yönde etkiler. Bu etkilemenin olumlu olabilmesi için, bütün çocukların aynı tür müzik etkinliğinde bulunması istenmemelidir. Kimi çocuklar şarkı söylemeyi, kimileri de öteki müzik etkinliklerini (çalgı çalma, müzik dinleme, müzikli oyunlar oynama vb.) severler; onlarda başarılı olabilirler. Bir çocuğu ilgi duymadığı istemediği ya da başarılı olamadığı bir müzik etkinliği türünü yapmaya zorlamak, istenmedik sonuçlar verebilir; çocuğu her türlü müzik etkinliğinden soğutabilir.

Bu bakımdan ana okul öğretmeninin her çocuğun özellikle ilgi duyduğu müzik etkinliğiyle uğraşmasına özen göstermesi, ortam hazırlaması yerinde olur. Bu demek değildir ki, çocuk, müziğin etkinlik türlerinden yalnızca biriyle uğraşmalıdır. Öğretmen, çocuğu, her türlü müzik etkinliğiyle kılmağa çalışmalı, onun en çok ilgi duyduğu alanlara uğraşmasına olanak sağlamalıdır. Burada amaçlanan, çocuğun (hangi tür müzik etkinliği olursa olsun) müzikle ilgilenmesine, yeteneği oranında geliştirilmesine ve bütünüyle müziği sevmesine elverişli bir ortam hazırlamaktır. (Sun ve Seyrek, 2001, s. 32)

Müziğin çocuğun duysal ve sosyal gelişimine olumlu yönde etki sağlayabilmesi için çocuğun ilgi alanına göre bir müzik etkinliği seçilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır.

2.8. Okul Öncesinde Müzik Programı

Okul öncesi programının müzik eğitimi de aynı olmalıdır. Bu nedenle çocuğun ailesinden başlayarak farklı okul öncesi eğitim kurumlarından aldığı müzik eğitimi genel program kapsamında dikkate almak gerekir (Uçan, 2001 Sun 10).

Okul öncesi eğitim yaşlara göre farklı gruplara ayrıldığı için yaş gruplarının farklılıklarını göz önünde bulundurmak önemlidir. Onların yaşlarının ihtiyaç ve becerileri göz önünde tutulmalıdır.

İşitsel duyularla sınırlı kalmaksızın diğer duyulara da hitap eden etkinlikler düzenlemek, grup etkinlikleriyle çeşitlendirmek, dikkat süreleri esas alarak etkinlikler organize etmek yapılan çalışmaları daha etkin hale getirebilir.

2.9. Okul Öncesi Müzik Programının Amaçları

Program oluşturulurken müzik etkinliklerinin amaçlarıyla ilgili aşağıdaki konulara dikkat edilmesi gerekmektedir:

- Çocukların müzikal duygu ve düşüncelerini geliştirmeleri, iletmeleri ve bunları ifade etmeleri için fırsatlar sunmak,
- Çocukların müzik dinleyerek ve müzik yaparak müzikten zevk almalarını sağlamak,
- Çocukların duysal, kültürel, fiziksel sosyal ve manevi yaşantılarını zenginleştirmek ve geliştirmek,
- Müzik deneyimlerini diğer kişilerle paylaşmalarını sağlamak,

- Sesli araçlarla ve hareketlerle deneme yapabilmeleri konusunda kendine güvenen çocukları yetiştirmek,
- Çocuğun yaptıklarını izlemek ve arkadaşlarına izletmek ya da dinletmek amacıyla çocuğa fırsatlar vermek,
- Çocukları sınıf içerisinde müzik bakımından gözleyerek onları yetenekleri doğrultusunda yönlendirmek.(Prentice,Matthews ve Taylor 2003:206)

2.10. Müziksel Etkinliklerde Yapılabilecek Çalışmalar

2.10.1. Tartım Eğitimi

Birden çok tartımdan oluşan tartımsal bütüne, “tartım kalıbı” denir. Tartım Eğitimi, tartım kalıplarıyla yapılır. Çocuklara bir tartım kalıbını (elleriyle, ayaklarıyla, bedeniyle, araçlarla ya da sözlerle yineleyebilecek biçimde) öğretmeye “tartım eğitimi” denir.

Tartım Eğitimi Amacı ve Çocuğun Gelişimine Etkileri:

Tartım eğitiminde de amaç, şarkı öğretiminde olduğu gibi çocuğa yalnızca belirli tartım kalıplarını öğretmek değildir. Bununla birlikte, çocukta tartım duygusunu ve bedensel yeteneklerini geliştirmek, onun mutlu olmasına ve kendinle olumlu bir kişilik geliştirmesine yardımcı olmaktır. Tartım eğitimiyle, çocuğun tartım duygusu gelişebileceği gibi, denge, dikkat, tepki güven duyguları ile büyük kasları da gelişir; el, kol, ayak baş, göz ve ayak gibi örgenleri arasında eşgüdüm sağlamasına; davranışlarında çeviklik ve incelik kazanmasına yardımcı olunur (Sun ve Seyrek, 2001, s.57).

2.10.2. Kulak Eğitimi

Kulak eğitimi, çocukta, sesleri birbirinden ayırma, müzik örgeni ve cümlesini tanıma, kavrama, anımsama ve belleme yeteneğini geliştirir; gelişen bu yetenekler, gitgide bir beceri alışkanlık durumuna dönüşür. Çocuğun bir şarkıyı kolaylıkla öğrenebilmesi için tartım eğitimi ne kadar gerekliyse, kulak eğitimi de o ölçüde gereklidir. (Sun ve Seyrek, 2001, s.76)

2.10.3. Ses Eğitimi

Müzik yapmaya yarayan en doğal müzik aracı insan sesidir. Bir insanın sesi doğuştan taşıdığı özelliklere göre güzel olabileceği gibi, güzel olmayabilir de. Her çeşit ses, güzel şarkı söyleme niteliklerine, ses eğitimi uygulanarak ulaşabilir.

İnsan sesinin güzel şarkı söyleme becerisi kazandırma amacıyla eğitilmesine “ses eğitimi” denir (Sun ve Seyrek, 2001, s.78).

2.10.4. Müzik Dinleme Eğitimi

Çalınan ya da dinlenen bir müzik yapıtını dinlemeye “müzik dinleme”; dinletme eylemine de “müzik dinletme” denir.

Her çocuk, annesinden, babasından varsa kardeşlerinden; ev dışında başkalarından ve daha çok radyodan, televizyondan müzik dinler.

Müzik dinlemenin çeşitleri vardır. Kimi kez oyun oynarken, bir işle uğraşırken müzik dinlenir; buna “farkında olmadan müzik dinleme” denilebilir. Kimi kez bir müzik eşliğinde dans ederken ya da bedensel devinimler yaparken müzik dinlenir; buna “devinerek müzik dinleme” denilebilir. Kimi kez de yalnızca müzik dinleme amacıyla, ilgiyi müzik üzerinde toplayarak ve susarak müzik dinlenir; buna da, “müzik dinleme” denir. Gerçekten dinleme budur.

Anaokulunda çocuklara, yukarıda açıklanan dinleme türlerinden tümü uygulanabilir. (Sun ve Seyrek,2001, s. 95).

2.10.5. Müzik Köşesi

Müzik eğitiminde kullanılan çalgıların, tartım araçlarının çeşitli araç gerecin bulunduğu ve müzik etkinliklerinin yapıldığı köşeye “müzik köşesi” denir.

Her anaokulunda evcilik köşesi, blok köşesi ve meslek köşeleri gibi, müzik köşesine de ihtiyaç vardır. Müzik köşesi ya küme odasında ya da ayrı bir oda da olmalıdır. Küme odasında düzenlenecekse sakın, aydınlık, blok ve evcilik köşesinden uzakta, öteki çocukların sık sık girip çıkmadığı bir köşe seçilerek o köşede düzenlenmelidir (Sun ve Seyrek, 2001, s. 103).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmada izlenen yöntem, Yöntemin genel niteliği, araştırmanın modeline ilişkin açıklamalar, evren ve örneklem ile araştırma için gerekli veriler, verilerin toplanmasına ilişkin bilgiler, toplanan verilerin toplanıp işlenip çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir. Araştırma için gerekli verileri elde etmek amacıyla hazırlanan anket soruları milli eğitimin okul öncesi müfredatının sosyal davranışların gelişimi ile ilgili belirtilen hedefler doğrultusunda hazırlanmış, uzman görüşü alınarak oluşturulmuş, örnek gruba uygulanmış ve tekrar uzman görüşü alınarak güncellenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada okul öncesi çocuklarında müziğin etkisi, çocukların müziği yaşam alanlarına nasıl kattıkları, çocuğun davranışları üzerinde müziğin olumlu ya da olumsuz etkilerinin araştırıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırma için gerekli verileri toplamak amacıyla anket yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Ankara Merkez ilçesi olan Mamak'taki okul öncesi eğitimi veren kurumlar oluşturmuş, örneklemi ise Mamak ilçesindeki okul öncesi eğitim veren 90 kurum oluşturmuştur.

29 Ekim Ortaokulu

30 Ağustos Ortaokulu

60. Yıl Ortaokulu

75. Yıl İlkokulu

Abidin Paşa İlkokulu

Açıkalın ilkokulu

Ahmet Hızal İlkokulu

Ali Kuşçu İlkokulu

Alp Er Tunga Ortaokulu
Atlıoğlu İlkokulu
Ayşe-Zeki Sayan İlkokulu
Ata İlkokulu
Atlıoğlu İlkokulu
Barbaros Hayrettin Paşa İlkokulu
Batuhan Ortaokulu
Boğaziçi Ortaokulu
Büyük Elçi Nazım Belger İlkokulu
Büyükşehir Anfa İlkokulu
Cengizhan İlkokulu
Çağdaş İlkokulu
Çiçek Hatun Anaokulu
Çiğiltepe İlkokulu
Çiğiltepe Zübeyde Hanım Anaokulu
Çocuk Sevenler İlkokulu
Demirlibahçe Ata İlkokulu
Demirlibahçe ilkokulu
Demokrasi Ortaokulu
Ege İlkokulu
Esentepe İlkokulu
Fatih Sultan Mehmet İlkokulu
Fatma Tarman İlkokulu
Gazeteci Hasan Tahsin İlkokulu
Gülveren İlkokulu
GökçeyurtYibitaş İlkokulu
Harmanlı İlkokulu
Hurin Yavuzalp İlkokulu
İmirzalıoğlu Ganime Hanım Anaokulu
Kayaş Sakarya Ortaokulu
Kazım Karabekir İlkokulu
Kazım Orbay İlkokulu
Kınık İlkokulu
Korgeneral Ömer Keçecigil Ortaokulu
Köşklüdere İlkokulu
Kusunlar Ortaokulu
Kuva-yi Milliye Ortaokulu
Mamak Ortaokulu
Manolya Ortaokulu
Mehmet Çekiç Ortaokulu
Mehmet Rıfat Börekçi İlkokulu
Mehmet Yetkin İlkokulu

Mehmetçik İlkokulu
Metehan İlkokulu
Misket İlkokulu
Naşide Halil Gelendost Ortaokulu
Nedim İnal İlkokulu
Oğuzkaan İlkokulu
Ortaköy İlkokulu
Ortatepe İlkokulu
Oruç Reis İlkokulu
ÖzkentAkbilek Ortaokulu
Piri Reis İlkokulu
Refet Bele İlkokulu
RotaryYeşilte Ortaokulu
Saime Kadın İlkokulu
Selçuklu Ortaokulu
Sıdika Hatun İlkokulu
Sibel-İsmet Çatık Ortaokulu
Süleyman Nazif İlkokulu
Şafaktepe İlkokulu
Şair Nedim İlkokulu
Şehit Cihan Yıldız İlkokulu
Şehit Öğretmen Nesrin Ünügür İlkokulu
Şehit Teğmen Ertuğrul Pilatin İlkokulu
Şehitler Ortaokulu
Şehitlik Ortaokulu
Şh. Py. Er Murat Eroğlu Ortaokulu
Şht. Öğretm. Yasemin-Bayram Tekin Ortaokulu
Tepecik Dostlar İlkokulu
Ticaret Odası Ortaokulu
Toki İlkokulu
Türkoğlu İlkokulu
Uluönder İlkokulu
VehpiDinçeler İlkokulu
Yahya Kemal Ortaokulu
Yavuz Sultan Selim Ortaokulu
Yenimutlu İlkokulu
Zafer İlkokulu
Zeki Tartaç İlkokulu
29 Ekim Ortaokulu
30 Ağustos Ortaokulu

Bu çalışmanın evrenini oluşturan öğretmenlerin kişisel bilgileri aşağıda tablolastırılmıştır.

Ankete katılan okul öncesi öğretmenlerinin çalışma süreleri tablo 1’deki gibidir.

Tablo 1

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Meslekteki Çalışma Süreleri

	F	%
1-5 YIL	19	32
6-11 YIL	14	24
12-17 YIL	13	22
18-23 YIL	7	12
23...	6	10
TOPLAM	59	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi ankete katılan okul öncesi öğretmenlerinin %32’sinin 1-5, %24’ünün 6-11, %22’sinin 12-17, %12’sinin 18-23, %10’unun ise 23 ve üzeri yıl aralığında çalışma süresine sahip olduğu görülmektedir.

Bu durumda okul öncesi eğitim veren kurumlardaki eğitimcilerin 1-10 yıllık çalışma süresine sahip öğretmenler tarafından yürütüldüğü söylenebilir.

Ankete katılan okul öncesi öğretmenlerinin bulunduğu okuldaki görev süreleri tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bulunduğu Okuldaki Görev Süreleri

	F	%
1-5 YIL	48	81
6-11 YIL	8	14
12-17 YIL	2	3
18-23 YIL	1	2
23...	—	—
TOPLAM	59	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi anket uygulamasına katılan öğretmenlerin bulundukları okulda çalışma süreleri %81’inin 1-5 yıl aralığında, %14’ünün 6-11 yıl aralığında, %3’ünün 12-17 yıl aralığında, %1’inin ise 18-23 yıl aralığında olduğu görülmektedir.

Buna göre okul öncesi eğitim veren kurumlarında çalışan öğretmenler kurumlarında yeni sayılabilirler.

Ankete katılan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim durumları tablo 3’deki gibidir.

Tablo 3

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Durumları

	F	%
ÖN LİSANS	1	2
LİSANS	55	93
Y.LİSANS	3	5
OKTORA	–	–
DİĞER	–	–
TOPLAM	59	100

Anket uygulamasına katılan öğretmenlerin %93'ü lisans mezunu,% 5'i yüksek lisans mezunu, %2'si ön lisans mezunudur.

Bu durumda okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenler olduğu görülmektedir.

Üniversitede müzik dersi alan ve almayan okul öncesi öğretmenlerin tablosu tablo 4'deki gibidir.

Tablo 4

Okul Öncesi Öğretmenlerinden Dönem Olarak Müzik Dersi Alan Ve Almayan Öğretmenler

	F	%
HAYIR	4	7
1	5	8
2	47	79
3	1	2
5	1	2
6	1	2
TOPLAM	59	100

Ankete katılan öğretmenlerin müzik dersi alan ve almayanlar tablo4'de görüldüğü gibi %7'si hayır, %8'i 1 dönem, %79'u 2 dönem, %2'si ise 3, 5 ve 6 dönem aldığını söylemiştir.

Bu bulgular okul öncesi kurumlarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu 2 dönem müzik dersi almış olduğunu göstermektedir.

Ankete katılan okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları üniversiteler tablo 5’deki gibidir.

Tablo 5

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Üniversiteler

	F	%
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	2	3
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	12	20
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	5	8
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	2	3
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	1	2
ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ	1	2
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	1	2
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	19	32
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	2	3
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	2	3
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	1	2
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	8	4
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	2	3
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	1	2
TOPLAM	59	100

Ankete katılan öğretmenlerin %32’sinin Gazi Üniversitesi, %20’sinin Anadolu Üniversitesi, %14’ünün Selçuk Üniversitesi, %8’inin Ankara Üniversitesi, % 3’ünün Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ,%2’si ise Cumhuriyet Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi mezunudur.

Bu bulgular ankete katılan öğretmenlerin çoğunlukla mezun Gazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi mezunu olduğunu göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin enstrüman kullanıp kullanmadığına yönelik bilgiler tablo 6'daki gibidir.

Tablo 6

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Enstrüman Çalıp Çalamadıkları, Çalıyorlarsa Çaldıkları Enstrümanlar

	F	%
HAYIR	50	85
EVET	9	15
TOPLAM	59	100

Tablo 7

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çaldıkları Enstrümanlar

	F
Bok Flüt	6
Flüt	1
Bağlama	1
Mandolin	1

Tablo 6'da görüldüğü üzere okul öncesi öğretmenlerinin %84'ü bir herhangi bir çalgı çalmadığını belirtmiştir.

Bu bulgular okul öncesi eğitim veren kurumların müzik derslerinde çalgı eğitimine çok fazla yer verilmediğini göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik etkileri için ayrı bir sınıfı olup olmadığına yönelik bilgiler tablo8'deki gibidir.

Tablo 8

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinlikleri İçin Ayrı Bir Sınıfının Olup Olmadığı

	F	%
EVET	—	—
HAYIR	59	100
TOPLAM	59	100

Ankete katılan öğretmenlerin tablo8' de görüldüğü gibi %100'ünün müzik etkinlikleri için ayrı bir sınıfa sahip olmadıkları görülmüştür.

Bu bulgular okullarda, müzik etkinlikleri için ayrı bir sınıfın olmadığını, etkinlikler için uygun ortam sağlanması açısından eksiklik bulunduğunu göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik dersinde kullandığı materyaller tablo 9'daki gibidir.

Tablo 9

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Kullandığı Materyaller

	Bilgisayar		CD Çalar		TV		Projeksiyon/ Yansıtıcı		DVD Oynatıcısı		Orf Çalgıları		Kaset Çalar		Diğer	
	f	%	F	%	F	%	f	%	f	%	F	%	F	%	f	%
Yararlanan	55	93	46	73	27	46	39	66	25	42	20	34	14	24	7	12
Yararlanamayan	4	7	13	22	32	54	20	34	34	58	39	66	45	76	52	88
TOPLAM	59	100	59	100	59	100	59	100	59	100	59	100	59	100	59	100

Tablo 9 görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin müzik dersindeki araç gereç kullanımları çok azdır.

Okullarda elektronik araç gereçlerin ve orff çalgılarının bulunmuyor olması eğitimde görsellik ve işitsellik katması açısından eksiklik oluşturabilir.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırma için gereklinitel veriler kaynak tarama yoluyla, nicel veriler ise anket-gözlem testi yoluyla elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada anket, kaynak taramave belgesel tarama gibi veri toplama araçlarıyla elde edilen verilerçetelenerek gruplandırılacak venicelleştirileceklerdir. Betimsel bir araştırma için toplanmış olan verilerin çözümlenerek değerlendirilmesinde betimsel istatistik yöntem ve teknikleri kullanılmıştır.

Bulgular önce tablolar halinde gösterilmiş ve ardından sözel olarak ifade edilmiş bulgulardan çıkan sonuçlar özetlenmiş tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin kendisini müzik ile ifade etmesine yönelik görüşleri tablo 10'daki gibidir.

Tablo 10

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Kendilerini Müzik İle İfade Etmesindeki Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	11	18
BÜYÜK ÖLÇÜDE	24	41
KISMEN	24	41
ÇOK AZ	=	=
HİÇ	=	=
TOPLAM	59	100

Müzik etkinlikleri sonucunda çocukların duygularını ifade etmesine yönelik öğretmen görüşlerinin %18'i tamamen, %41'i büyük ölçüde , %41'i ise kısmen şeklindedir.

Bu bulgulara göre öğretmenler müzik etkinlikleri sonucunda çocukların duygularını müzik ile ifade etmesi ile ilgili, yapılan etkinliklerin büyük çoğunlukta katkı sağladığını belirtmiştir.

Ankete katılan öğretmenlerin öğrencilerin duygularını drama ile ifade etmesine yönelik görüşleri tablo 11’deki gibidir.

Tablo 11

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Duygularını Drama İle İfade Etmesine Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	14	24
BÜYÜKÖLÇÜDE	33	56
KISMEN	12	20
ÇOK AZ	—	—
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinlikleri sonucunda öğrencilerin duygularını drama ile ifade etmesine yönelik öğretmen görüşlerinin %24’ü tamamen, %56’sı büyük ölçüde, %20’si ise kısmen şeklindedir.

Bu bulgular bize müzik etkinlikleri sonucunda çocukların duygularını drama ile ifade etmesine büyük ölçüde katkı sağladığını göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin kendiliğinden iletişime geçmesine yönelik görüşleri tablo 12’deki gibidir.

Tablo 12

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Kendiliğinden İletişime Geçmelerine Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	19	32
BÜYÜKÖLÇÜDE	32	54
KISMEN	7	12
ÇOK AZ	1	2
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinlikleri sonucunda çocukların kendiliğinden iletişime geçmesine yönelik öğretmen görüşlerinin %32’si tamamen, %54’i büyük ölçüde, %12’si kısmen, % 2’si ise çok az şeklindedir.

Bu bulgular bize öğretmenlerin, müzik etkinliklerinin çocukların kendiliğinden iletişime geçmelerine büyük ölçüde katkı sağladığını düşündüğünü göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin grup etkinliklerine katılmasına yönelik görüşleri tablo 13’deki gibidir.

Tablo 13

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Grup Etkinliklerine Katılımına Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	21	36
BÜYÜKÖLÇÜDE	30	51
KISMEN	7	12
ÇOK AZ	—	—
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinlikleri sonucunda çocukların grup etkinliklerine katılmasına yönelik öğretmen görüşlerinin %36’sı tamamen, %51’i büyük ölçüde, %12’si ise kısmen şeklindedir.

Bu bulgular öğretmenlerin büyük bölümünün müzik etkinliklerinin grup etkinliklerine katılımda fayda sağladığı görüşünde olduğunu göstermektedir.

“Çocuk küme içinde şarkı söylerken, sesini kullanmayı, denetlemeyi kavrar. Sesinin arkadaşlarından çok ya da az çıkmamasına özen gösterir. Tartımsal açıdan çabuk ya da ağır söylemeyi, arkadaşları ile uyum içinde olmayı öğrenir. Böylece birlikte iş yapmanın, toplumla uyum içinde olmayı gerektirdiğini kavrar, birlikte iş yapmanın gerektirdiğini disiplin alışkanlığını kazanır.” (Okul Öncesi Eğitimde Müzik, M. SUN, H. SEYREK)

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin grupta sorumluluk almasına yönelik görüşleri tablo 14'teki gibidir.

Tablo 14

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Sorumluluk Almasına Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	18	31
BÜYÜK ÖLÇÜDE	30	51
KISMEN	10	2
ÇOK AZ	1	2
HİÇ	–	–
TOPLAM	59	100

Müzik etkinlikleri sonucunda çocukların grupta sorumluluk almasına yönelik öğretmen görüşlerinin %31'i tamamen, %51'i büyük ölçüde, %2'si kısmen, %2'si ise çok az şeklindedir.

Bu bulgular öğretmenlerin büyük bir kısmının, müzik etkinliklerinin öğrenciye grupta sorumluluk alma konusundaki bilincini arttırmaya katkı sağladığını söylediğini göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencinin grup lideri ile uyumlu çalışmasına yönelik görüşleri tablo 15'deki gibidir.

Tablo 15

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Grup Lideri İle Uyumlu Çalışmasına Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	13	22
BÜYÜK ÖLÇÜDE	37	63
KISMEN	8	14
ÇOK AZ	1	2
HİÇ	–	–
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların grup üyeleriyle uyumlu çalışmasına yönelik öğretmen görüşlerinin %22'si tamamen, %63'ü büyük ölçüde, %14'ü kısmen, %2'si ise şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenlerin, müzik etkinleri sonucunda öğrencinin grup lideri ile uyumlu çalışmasına yönelik görüşleri tablo 6’da görüldüğü gibi en fazla %63 ile büyük ölçüde şeklinde çıkmıştır.

Buna göre öğrencilerin yapılan müzik etkinlerinin grup lideri ile uyumlu çalışmada katkı sağladığı görülmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin gerektiğinde grup liderliğini üstlenebilmesine yönelik görüşleri tablo 15’deki gibidir.

Tablo 16

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Gerektiğinde Grup Liderliğini Üstlenebilmesi İle İlgili Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	11	19
BÜYÜK ÖLÇÜDE	32	54
KISMEN	15	25
ÇOK AZ	1	2
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların grup liderliğini üstlenmesine yönelik öğretmen görüşlerinin %19’u tamamen, %54’ü büyük ölçüde, %25’i kısmen, %2’si ise çok az şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik etkinleri sonucunda gerektiğinde grup lideri olmasına yönelik görüşleri tablo 16’da olduğu gibi % 54 ile büyük ölçüde çıkmıştır.

Bu bulgular öğretmenlerin, çocukların grup liderliğini üstlenmekte müzik etkinliklerinin fayda sağladığını düşündüğünü göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin, gerektiğinde grup liderinin söylediklerini yerine getirmesine yönelik görüşleri tablo 17’deki gibidir.

Tablo 17

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Gerektiğinde Grup Liderinin Söylediklerini Yerine Getirmesine Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	14	24
BÜYÜK ÖLÇÜDE	36	61
KISMEN	9	15
ÇOK AZ	–	–
HİÇ	–	–
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların grup liderinin söylediklerini yerine getirmesine yönelik öğretmen görüşlerinin %24’ü tamamen, %61’i büyük ölçüde, %15’i ise kısmen şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik etkinleri sonucunda öğrencilerin grup liderinin söylediklerini yerine getirmesine yönelik görüşleri tablo 17’de görüldüğü gibi en fazla %61 ile büyük ölçüdedir.

Bu bulgular bize öğretmenlerin, müzik etkinliklerinin çocuğun grup liderinin söylediklerini yerine getirmek konusunda fayda sağladığını düşündüğünü göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin öğrencilerin aldığı sorumluluğu yerine getirmesine yönelik görüşleri tablo 18’deki gibidir.

Tablo 18

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Aldığı Sorumluluğu Yerine Getirmesine Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	14	24
BÜYÜK ÖLÇÜDE	37	63
KISMEN	7	12
ÇOK AZ	1	2
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların aldığı sorumluluğu yerine getirmesine yönelik öğretmen görüşlerinin %24’ü tamamen, %63’ü büyük ölçüde, %12’si kısmen, %2’si ise çok az şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik etkinliklerine katılan öğrencilerin aldığı sorumluluğu yerine getirmesine yönelik görüşleri tablo 18’de görüldüğü gibi en fazla %63 ile büyük ölçüde şeklindedir.

Buna göre öğretmenlerin büyük bölümü müzik etkinliklerinin, çocuğun aldığı sorumluluğu yerine getirmede çocuğa katkı sağladığını belirtmiştir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin kendisine ve başkalarının hakkına saygı göstermesine yönelik görüşleri tablo 19’daki gibidir.

Tablo 19

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Kendisine Ve Başkalarının Hakkına Saygı Göstermesine Yönelin Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	6	10
BÜYÜK ÖLÇÜDE	34	58
KISMEN	16	27
ÇOK AZ	2	3
HİÇ	1	2
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların kendisine ve başkalarının hakkına saygı göstermesine yönelik öğretmen görüşlerinin %10'u tamamen, %58'ü büyük ölçüde, %27'si kısmen, %3 çok az %2'si ise hiç şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik etkinlikleri sonucunda öğrencilerin kendisine ve çevresine karşı saygılı olmasına yönelik öğretmen görüşleri tablo 19'da görüldüğü gibi en fazla % 58 ile büyük ölçüde şeklindedir.

Buna göre öğretmenlerin büyük bölümü, yapılan müzik etkinliklerinin çocuğun kendisine ve çevresindekilere saygı göstermesine katkı sağladığını söylemiştir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin kurallara uymasına yönelik görüşleri tablo 20'deki gibidir.

Tablo 20

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Kurallara Uymasına Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	11	19
BÜYÜK ÖLÇÜDE	37	63
KISMEN	9	15
ÇOK AZ	2	3
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların müzik etkinliklerinin kurallarına uymasına yönelik öğretmen görüşlerinin %19'u tamamen, %63'ü büyük ölçüde, %15'i kısmen, %3'ü ise çok az şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik etkinlikleri sonucunda öğrencilerin kurallara uymasının artışı konusunda en fazla % 63 ile tablo 20’de görüldüğü gibi büyük ölçüdedir.

Bu bulgular öğretmenlerin, müzik etkinliklerinin çocukların kurallara uymasına yönelik davranışlarda fayda sağladığını düşündüğünü göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin empati yapabilmesine yönelik görüşleri tablo 21’deki gibidir.

Tablo 21

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Empati Yapabilmesine Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	11	19
BÜYÜK ÖLÇÜDE	22	37
KISMEN	22	37
ÇOK AZ	4	7
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların empati yeteneğini geliştirmesine yönelik öğretmen görüşleri %19’u tamamen, %37’si büyük ölçüde, %37’si kısmen %7’si ise çok az şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik etkinlikleri sonucunda empati yapabilmesine yönelik görüşleri tablo 12’de görüldüğü gibi en fazla % 37 ile büyük ölçüde ve %37 ile kısmen şeklindedir.

Buna göre öğretmenlerin bir kısmı müzik etkinlikleri sonucunda çocukların empati yapabilme yeteneklerinin büyük ölçüde olduğunu düşünürken bir kısmı kısmen gelişme gösterdiğini belirtmiştir.

Okul öncesi döneminde çocuklar herkesin dünyayı onun gördüğü gibi gördüğünü düşünür. Benmerkezcilik çocuğun yaşı ilerledikçe azalmaya başlar. Çocuğun artık çocuğun artık sadece kendi varmış ve herkes dediğini yapmak zorundaymış şeklindeki tavırlarının yerini artık başkalarının da olduğu bilinciyle daha paylaşımcı bir tavra bırakır.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin birbirlerinin farklılıklarına saygı göstermesi ile ilgili görüşleri tablo 22’deki gibidir.

Tablo 22

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Birbirlerinin Farklılıklarına Saygı Göstermesi İle İlgili Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	10	17
BÜYÜK ÖLÇÜDE	27	46
KISMEN	18	31
ÇOK AZ	4	7
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların farklılıklara saygı göstermesine yönelik öğretmen görüşlerinin %17'si tamamen, %46'sı büyük ölçüde, %31'i kısmen, %7'si ise çok şeklindedir.

Bu bulgular öğretmenlerin, yapılan müzik etkinlikleri sonucunda birbirlerinin farklılıklarına saygı göstermekte bir etkisi olduğunu düşündüğünü göstermektedir. Ancak bir kısmı kısmen katkı sağladığını söylemiştir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin estetik bedensel hareketlerle yürüyüp dans etmesine katkı sağlamasına yönelik görüşleri tablo 23'deki gibidir.

Tablo 23

Okul Öncesi Öğretmenlerinin, Öğretmenlerin Estetik Bedensel Hareketlerle Yürüyüp Dans Etmesine Katkı Sağlamasına Yönelik Görüşleri.

	F	%
TAMAMEN	21	36
BÜYÜK ÖLÇÜDE	30	51
KISMEN	8	14
ÇOK AZ	—	—
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların estetik, bedensel hareketlerle yürüyüp dans etmesine katkı sağlamasına yönelik öğretmen görüşlerinin %36'sı tamamen, %51'i büyük ölçüde, %14'ü ise kısmen şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenler müzik etkinlikleri sonucunda öğrencilerin estetik bedensel hareketlerle yürüyüp dans etmesine yönelik katkı sağlaması konusunda tablo 14'de görüldüğü gibi en fazla % 51 ile büyük ölçüde olduğunu söylemektedir.

Bu bulgular öğretmenlerin, müzik etkinliklerinin çocukların estetik, bedensen hareketlerle yürüyüp dans etmesine katkı sağladığını düşündüğünü göstermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin, öğrencilerin çeşitli materyalleri kullanarak müzik ve ritim oluşturmaya yönelik görüşleri tablo 24'deki gibidir.

Tablo 24

Ankete Katılan Öğretmenlerin, Öğrencilerin Çeşitli Materyalleri Kullanarak Müzik Ve Ritim Oluşturmasına Yönelik Görüşleri

	F	%
TAMAMEN	20	34
BÜYÜK ÖLÇÜDE	30	51
KISMEN	8	14
ÇOK AZ	1	2
HİÇ	—	—
TOPLAM	59	100

Müzik etkinliklerine katılan çocukların çeşitli materyalleri kullanarak müzik ve ritim oluşturmaya yönelik öğretmen görüşlerinin %34'ü tamamen, %51'i büyük ölçüde, %14'ü kısmen, %2'si ise çok az şeklindedir.

Ankete katılan öğretmenlerin müzik etkinlikleri sonucunda öğrencilerin çeşitli materyallerden faydalanarak müzik ve ritim oluşturmaya yönelik görüşleri tablo 24'de olduğu gibi en fazla %51 ile büyük ölçüde şeklindedir.

Bu bulgular öğretmelerin, müzik etkinliklerinin çocukların çeşitli materyalleri kullanarak müzik ve ritim oluşturmaya katkı sağladığını düşündüğünü göstermektedir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, önceki bölümde sergilenmiş olan bulgulara ve yorumlara bağlı olarak ulaşılan sonuçlar ile bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Ankara'nın Mamak ilçesinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokullarında okul öncesi öğretmenlerine anket uygulanmış olup müzik etkinliklerinin okul öncesi çağda olan çocukların sosyal gelişimine katkı sağlayıp sağlamadığı araştırılmıştır. Yapılan araştırmalar bize müzik ile ilgili yapılan etkinliklerin çocukların sosyal gelişimine katkı sağladığını göstermiştir.

Okul öncesi müfredatının sosyal gelişim kısmındaki kazanımlardan hareketle hazırlanan anket soruları çocukların müzik etkinlikleri sonucunda grup etkinliklerine tablo 12'de görüldüğü gibi daha istekli katılım sağladıkları gözlenmiştir. Grup etkinlikleri okul öncesi çocukları için çok önemlidir. Bu yaşta sosyal kabul sağlamak, akranları içinde kendisine bir yer edinmek bir rol sahibi olmak çocuğun sosyal gelişimi açısından büyük bir öneme sahiptir.

Piaget'e göre 2-6 yaş aralığındaki çocuk benmerkezcidir. Benmerkezcilik bir çocukta soyut düşünme katıdır ve dış görünüme göre karar verir. Olayları hiçbir zaman başkalarının açısından ele alamazlar. Benmerkezcilik çocuğun sadece kendisinin gördüğü, duyduğu, bildiği şeyleri herkesin duyup bildiğini zannetmesidir. Çocuk bir şeyden hoşlanıyorsa herkesin bundan hoşlandığını, bir şeyden hoşlanmıyorsa kimsenin bundan hoşlanmadığını zanneder. Grup etkinlikleri çocuğun benmerkezcilikten uzaklaşmasını hızlandırabilir. Çevresinde ondan farklı görüşte ve farklı zevklere sahip olan çocukların ve yetişkinlerin olduğunu, bu farklı görüşlere ve isteklere saygı göstermesi gerektiğini öğrenir. Çocuk herkesin ve her şeyin sadece kendisi için var olmadığını öğrenerek yetişkin bir birey olduğunda doğaya, çevresine ve insana daha saygılı bir kişi olabilir.

Grup etkinliklerinde liderlik rolünü üstlenebilmesi, sorumluluk alabilmesi de sosyal gelişimi açısından önemli bir yere sahiptir. Tablo 13’de bize gösterdiği gibi çocuğun müzik etkinliklerine katılımı liderlik sorumluluğunu üstlenmesine katkı sağlamaktadır. Çocuğun grup içinde liderlik sorumluluğu alması, kendisini ifade edebilmesi özgüvenini yükseltmektedir. Bunun yanında grup lideri olan herhangi başka bir çocukla uyum içinde çalışması da önemlidir. Tablo14’de de bize gösterdiği gibi müzik etkinliklerinin çocuğun grup lideriyle uyumlu çalışmasına katkı sağlamıştır. Grup liderliğini üstlenen bir çocuk daha sonrasında grup lideri değiştiğinde onunla uyumlu bir şekilde çalışabiliyor ise bu onun empati yeteneğini geliştirdiğini de gösterir. Empati yapabilen çocuğun benmerkezcilikten uzaklaşmaya başladığını söyleyebiliriz. Ayrıca empati tablo 20’de görüldüğü gibi müzik etkinlikleriyle desteklenebilmekte ve artırılabilir. Empatinin temelinde insanları sorgulamak, hızlı yargılara varmaktan kaçınmak, kendi davranış ve düşüncelerimizi anlamaya çalışmak, kendimiz ve karşımızdakilerin davranışları için belli sınırlar oluşturmak vardır. Olumlu amaçlar için kullanıldığında işbirliği, üretkenlik, dayanışma ve toplumsal birliktelik bilinci kazandırır. Empati sayesinde çocuğun akranlarıyla olan ilişkisi gelişir, sosyal gelişimi hızlanır.

Çocuğun empati yapabilmesi ve benmerkezcilikten kurtulması ile birlikte başkalarının hakkına saygı göstermesi, başkalarının onun hakkına saygı göstermesini beklemesi bu dönemde kazanması gereken önemli kazanımlardan olup sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır. Bunun için tablo 18’ e baktığımızda müzik etkinliklerinin başkalarının hakkına saygı gösterme konusunda çocuğun gelişimine %57 oranında katkı sağladığını görmekteyiz. Bunun nedenlerinden birisi öğrendiği şarkılarda bu konuyla alakalı sözler olabilir. Beraber şarkı söylerken ya da bir kişi söyleyip diğerleri onu dinlerken saygı gösterilmesi gerektiğini anlamayabilir.

Müzik çocukları eğlendirmenin enerjilerini dans yoluyla, şarkı söyleyerek, çalgı çalarak olumlu yönlendirmesinin dışında kendi içerisinde bir disipline ve belli kurallara bağlıdır.

Çocuk şarkı söylerken yanındaki arkadaşını dinlemek, öğretmenin verdiği konutları takip etmek, sesinin az ya da çok çıkmasını kontrol etmek zorundadır. Çalgı çalarken yönergede verilen komutlara uygun fiziksel devinimini sağlamalıdır. Tüm bunlardan hareketle müziğin kurallara uyma konusunda çocuğa katkı sağladığı söylenebilir. Tablo 19’da da okul öncesi öğretmenlerinden almış olduğumuz görüşe göre müzik etkinlikleri çocuğun kurallara uyumunu arttırmaktadır.

Çocuğun kişilik özellikleri, nelerden hoşlanıp hoşlanmadığı, fiziksel özelliklerinin farkına varmasının sonucunda aynı kendisi gibi farkı ihtiyaçlara sahip, beğenileri onunkinden farklı olan ve farklı fiziksel görüntüye sahip bireylerin olduğunu fark etmesi, çocukta farklılıklara saygı gösterme özelliğini pekiştirir. Bunun pekişebilmesi için akranlarıyla bir arada vakit geçirmesi bir takım etkinliklerde bulunması gerekmektedir. Ve aynı zamanda benmerkezci yaklaşımından kurtulmasını da sağlayacaktır. Tablo 21’de gördüğümüz gibi okul öncesi öğretmenlerinin gözlemleri sonucunda müzik etkinlikleri %45 oranında çocukların bireysel farklılıklarına saygı göstermesine katkı sağladığı görülmektedir. Çalgı çalarken bazı çocuklar daha hızlı öğrenirken bazı çocuklar daha yavaş öğrenebilir. Kimisi grup ile yapılan müzik etkinliklerinde daha aktif katılım sağlarken, bazı çocuklar daha pasif olabilir. Bu onların birbirinden farklı olduğunu gösterir. Ve zamanla birbirlerinin farklılıklarına saygı göstermek zorunda olduklarını kavrayabilirler.

Dans etmek çocuğun kendini ifade etmesinin alternatif bir yoludur. Bedenini ritim eşliğinde müziğe uyum sağlayarak hareket ettirebilen arkadaşlarıyla eş zamanlı istenilen bedensel hareketleri yapabilen çocuk ortama uyum sağlamakta daha hızlı olabilir. Müzik etkinlikleri esnasında müzik eşliğinde dans edebilmesi ve yürüyebilmesi çocuğun özgüvenini yükseltmede ve bulunduğu ortamda kabul görmesinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle okul öncesinde yapılan bu tip bedenini ritme uygun hareket ettirmesine yönelik çalışmalar çocuğun fiziksel ve sosyal gelişimine katkı sağlamasının yanında, hem işitmeye yönelik hem de bedenini hareket ettirmesine yönelik iki yönlü düşünmesinin sonucu olarak zihinsel olarak da katkı sağlamaktadır. Çocuk dansla bir ekip ile çalışmayı, arkadaş edinmeyi, işbirliği yapmayı ve başkalarına güvenmeyi deneyimler.

Müzik etkinliklerinde müzik ve ritim oluşturmaya yönelik kullanılan materyallerin çocuklar arasında paylaşılması, kendilerine uygun olanı seçebilmeleri, mevcut materyallerin müzik yapmak ve ritim oluşturmak için kullanılması tablo 23’de görüldüğü gibi çocuğun sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır. Ritim ve müzik oluşturmada okul öncesi öğretmenleri orff çalgılarından faydalandıkları takdirde de çocukların kendilerini ifade edebilmelerinde ve sosyal gelişim sağlamalarında faydalı olabilir. Orff öğretisinde önemli olan nokta bireylerin kendini ifade edebilmeleri ve çalışmalar boyunca sosyal paylaşımlar içerisinde bulunabilmeleridir. Orff yöntemi ile müzik ve ritim yapmak hareket aracılığı ile zaman ve mekanın keşfi, ses ve enstrümanlar aracılığı ile tının keşfi, doğaçlama aracılığı ile formun keşfi, taklitten özgün yaratıya, parçadan bütüne, basitten karmaşığa ve bireyden topluluğa doğru bir ilerleyiş içerisinde deneyimlenir

Tüm bu müzik etkinliklerinin yapılabilmesi için uygun ortamın sağlanması ve gerekli materyallerin bu ortamda mevcut bulunması büyük öneme sahiptir. Okul öncesi çağda çocuklar için ortam, ortamın renkleri, kullanılan enstrümanların renkleri desenleri ve ilgi çekici detaylara sahip olması çocuğun ilgisini yükseltmektedir. Müzik etkinlikleriyle birlikte kazandırılan işitsel gelişim sadece duyma duyusuna hitap ederken, görsel ortamla ve materyallerle desteklenmiş bir sınıf çocuğun birden fazla duyusuna hitap edebilir. Çünkü okul öncesi çağındaki çocuklar somut işlem döneminde olduğu için öğrenmeyi beş duyu organıyla sağlarlar. Beş duyu organından ne kadar çok duyuya hitap edilirse o kadar kalıcı öğrenmeler gerçekleşebilir. Müziğin terminolojisini anlatmaya yönelik hazırlanan materyaller öğrenmeyi oyunlaştırarak ilgi çekici hale getirmektedir. Bu materyalleri bulunduracak bir müzik sınıfı çocuğun yapılan etkinliklere etkin katılımını sağlayabilir. Tablo 7’de görüldüğü gibi anket uygulanan okul öncesi öğretmenlerinin bulunduğu okul öncesi kurumlarda ayrı bir müzik sınıfı bulunmamaktadır. Bu da çocukların müzik etkinliklerine olan motivasyonlarını düşürebilir ve etkinliklerden beklenen verim istenilen noktaya ulaşamayabilir.

Müzik etkinliklerinde uygun ortamın sağlanmasının yanı sıra etkinliği yönlendirecek kişinin müzik ile ilgili bilgisinin olması bir enstrüman çalabiliyor olması etkinliklerin doğru yönlendirilebilmesi açısından önemli bir yere sahiptir. Müzik konusunda yetkin olan öğretmen etrafında bulunan herhangi bir objeyi ya da bedenini kullanarak enstrümana dönüştürebilir, ortamdan faydalanabilir. Okul öncesi çağındaki çocuktan beklenen öğrendiği şarkıyı ya da notaları doğru ve temiz bir sesle kendi yetileri doğrultusunda seslendirebilmesidir. Enstrüman çalabilen bir öğretmen seslerin doğru yönlendirilebilmesi, çocuğun müziği doğru algılayabilmesi açısından çok fayda sağlayacaktır. Okul öncesi öğretmenlerine yapılan anketler uyguladığımız bölgedeki okul öncesi öğretmenlerinin %84’ünün enstrüman çalamadığını göstermiştir. Bu dönemde enstrüman çalabilen ve müzik etkinliklerini doğru yönlendirebilen bir öğretmenle doğru müzik eğitimi alan çocuk ileriki yaşamında müziği meslek olarak seçmemiş olsa bile müziğe karşı olumlu tutum oluşturur. Kaliteli müzik dinleyicisi, müzik sanatını icra eden insanlara karşı saygılı bir birey olur.

Bu bağlamda müzik etkinlikleri sonucunda çocuğun sosyal becerilerinde artış gözlenmesiyle buna yönelik olarak, müzik etkinliklerinin planlanmasına ve düzenlenmesine yönelik yeni düzenlemeler şu şekilde önerilmektedir:

Günümüz şartları göz önüne alınarak nasıl bir okul öncesi öğretmeni yetiştirileceği, bunların nasıl bilgilerle donatılacağı daha gerçekçi bir biçimde saptanmalıdır. Okul öncesi öğretmeni yetiştiren kurumlarda genellikle iki dönem olan müzik dersinin yeterli olmadığı, yapılan

müzik etkinliklerinin daha aktif yapılabilmesi için daha donanımlı öğretmenler yetiştirilmesi gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu etkinlikleri yürütmede müzik öğretmenleri çocuğun derse daha aktif katılımını sağlayacaktır. Şarkı dağarcığının geniş olması, enstrüman çalabiliyor olması ve müzik üzerine almış olduğu eğitim bu etkinliklerin daha etkili işlenmesini sağlayacaktır. Müzik öğretmenliği bölümlerinde okul öncesi çocuklarına yönelik pedagojik bilgiler verilmekte, okul öncesi çağındaki çocuğun çalabileceği enstrümanlar öğretilmekte, düzeyine uygun şarkıların seçimi yapılmaktadır. Bu nedenle okul öncesi eğitim veren kurumlarda müzik dersini müzik öğretmenleri yürütmelidir.

Okul öncesi eğitimi veren kurumlarda müzik sınıfının olması yapılan etkinlikleri daha çekici hale getirip çocuğun daha aktif katılımını sağladığı ve kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirdiği için bu kurumlarda müzik sınıfı oluşturulmalı ve gerekli materyaller ve enstrümanlarla donatılmalıdır.

Müzik alanında okul öncesi öğretmenleri hizmet içi eğitimlere katılmalı bu konuda kendilerini yetiştirmeleri sağlanmalıdır.

Aileler, müzik etkinliklerinin çocuk üzerinde yarattığı olumlu değişiklikler konusunda bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmelidir.

Okul öncesinde daha uzman müzik eğitimcileri ile çalışılmalı bu nedenle üniversitelerde okul öncesi müzik öğretmenliği bölümleri açılmalıdır.

Okul öncesi kurumlarda idarecilik yapan okul yöneticilerine müzik etkinliklerinin çocuğa sağladığı kazanımlarla ilgili bilgi verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akalın, Ş. H. (Ed.). (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Aral, N., Kandır, A. & Can Yaşar, M. (2002). *Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı*. (İkinci Baskı). İstanbul: YA-PA.
- Bektaş, B. (2001). *Okul öncesi (3 – 6 yaş grubu) çocuklarının müzik eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözümleri üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. Çakmak, E. Akgün, Ö. Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Dodson, F. (1997). *Çocuk Yaşken eğilir*. (5. Baskı). İstanbul: Özgür.
- Göncü, İ. Ö. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin müzik eğitiminde kullanılan farklı eğitsel yaklaşımları kullanma durumlarının incelenmesi*. Öğrenmenin Doğası ve Değerlendirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Bolu.
- Karasar, N. (1991). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karip, E. (2002). *Sınıf yönetimi* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem* (6. Baskı) İstanbul: Epsilon
- Özdemir, A. T. (2008). *Okul öncesi öğretmen adaylarının müzik yeterlilikleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Özgül, İ. (2000). *Müzik eğitimi ve öğretimi* (Dördüncü Baskı). Ankara: Gazi.
- Öztürk, A. (2008). *Okul öncesi kurumlarda uygulanan müzik eğitiminin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Poyraz, H. & Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı

- Prentice, R., Matthews, J., & Taylor, H. (2003). *Music education, Learning in the early years*. London: Paul Chapman.
- Sun, M. & Seyrek, H. (2002) *Okul öncesi eğitimde müzik*. İzmir: Mey Müzik Eserleri.
- Sun, M. (2002). *Okul öncesi müzik öğretiminin öğeleri. temel müzik bilgileri müzik öğretimi 2*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi* (2. Baskı). Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Uçan, A. (2001). *Okul öncesi müzik eğitimi ve programı, müzik öğretimi 2*. Öztürk, A (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Uçan, A. (2005). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzik Evi
- Ural, M. (1986). *Ülkemizde okul öncesi eğitimin yeri ve önemi ya-pa okul öncesi eğitimi ve yaygınlaştırma semineri*. Ankara: Ya-Pa.
- Yeşilyaprak B. (2006) *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem A.
- Yılmaz, N. (2003). *Türkiye’de okul öncesi eğitimi erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Kültür

EKLER

Ek-1. Açıklama

Değerli Meslektaşlarım;

Bu anket, okul öncesi kurumlarında okul öncesi öğretmenlerinin müzik dersinde yapılan etkinliklerin öğrencilerin sosyal gelişimine etki edip etmediğini belirlemek amacı ile hazırlanmıştır. Elde edilen bilgiler “ Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde yapılacak yüksek lisans düzeyinde bir araştırma için kullanılacaktır.

23 sorudan oluşan anketin, 5 sorusu ‘Kişisel Bilgileri’ , 2 sorusu fiziki şartları, 17 sorusu okul öncesi eğitimindeki müzik etkinlikleri ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Her soru için belirlenen seçeneklerin tümünü okuduktan sonra, sizce en uygun olan cevabı (X) ile işaretleyiniz.

Bu ankete vereceğiniz içten ve eksiksiz yanıtlar, araştırmanın amacına ulaşabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Ankette elde edilecek bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacak ve kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

ARAŞTIRMACI

Birsen Nilay TAŞLIK

Görev Yaptığınız Okulun Adı:

1. Meslekte çalışma süreniz?

() 1-5 Yıl

() 6-11 Yıl

() 12-17 Yıl

() 18- 23 Yıl

() 23Yıl

2. Bulunduğunuz okuldaki görev süreniz?

() 1-5 Yıl

() 6-11 Yıl

() 12-17 Yıl

() 18- 23 Yıl

() 23.... Yıl

3. Eğitiminiz?

() Ön Lisans

() Lisans

() Yüksek Lisans

() Doktora

() Diğer (Lütfen Belirtiniz).....

4. Üniversitede müzik dersi aldınız mı? (Aldıysanız kaç dönem adınızı belirtiniz)

() Evet () Hayır

.....

5. Enstrüman çalabiliyor umusunuz? (Çalabiliyorsanız hangi enstrümanı ya da enstrümanları çaldığınızı belirtiniz)

() Evet () Hayır

.....

6. Müzik etkinliklerini için ayrı bir müzik sınıfınız var mı?

() Evet () Hayır

7. Müzik dersinde yararlandığınız araçları işaretleyiniz.

() Bilgisayar

() CD Çalar

() Televizyon

() Kaset Çalar

() Projeksiyon Cihazı/ Yansıtıcı

() DVD Oynatıcı

() Diğer.....

Yapılan müzik etkinlikleri sonucunda;	Tamamen	Büyük	Ölçüde	Kısmen	Çok Az	Hiç
7. Öğrenci duygularını; müzikle ifade eder.						
8. Öğrenci duygularını; drama ile ifade eder.						
9. Kendiliğinden iletişimi başlatır.						
10. Gurup etkinliklerine kendiliğinden katılır.						
11. Gurupta sorumluluk almaya istekli olur.						
12. Gurup üyeleriyle uyumlu çalışır.						
13. Gerektiğinde grup liderliğini üstlenir.						
14. Gerektiğinde liderin söylediklerini yerine getirir.						
15. Aldığı sorumluluğu yerine getirir.						
16. Kendisine ve başkalarının hakkına saygı gösterir.						
17. Grup etkinliklerinin kurallarına uyar.						
18. Empati yapabilme yeteneği gelişir.						
19. Farklılıklara saygı gösterir.						
20. Toplumda farklı rollere sahip kişiler olduğunu fark eder.						
21. Estetik bedensel hareketlerle yürür dans eder.						
22. Çeşitli materyaller kullanarak müzik ve ritim oluşturur.						
23. Çevresindeki güzellikleri koruma nedenlerini söyler.						

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...